

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu			Kod ECTS
Gramatyka współczesnego języka rosyjskiego			9.3.0478
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Języka Rosyjskiego i Przekładoznawstwa			
Studia			
wydział Wydział Filologiczny	kierunek Filologia rosyjska	poziom	pierwszego stopnia
		forma	stacjonarne
		moduł	nauczanie języka rosyjskiego na specjalistycznych kursach językowych,
		specjalnościowy	literacko-kulturowa, translatoryka i język biznesu, Podstawowa
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Ewa Konefał; dr hab. Magdalena Jaszczewska; dr Tatiana Kananowicz; prof. dr hab. Alicja Pstyga; dr Wanda Stec; dr hab. Zoja Nowożenowa, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Formy zajęć			
Wykład, Ćw. audytoryjne			
Sposób realizacji zajęć			
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej			
Liczba godzin			
Wykład: 105 godz., Ćw. audytoryjne: 120 godz.			

		17 Semestr 1: Wykład: 15 g. – udział w wykładzie 10 g. – przygotowanie się do zajęć i zaliczenia Ćwiczenia: 30 g. – udział w ćwiczeniach 20 g. – samodzielne przygotowanie się do zajęć i zaliczenia Razem: 75 godz. = 3 ECTS Semestr 2: Wykład: 30 g. – udział w wykładzie 45 g. – przygotowanie się do egzaminu Ćwiczenia: 30 g. – udział w ćwiczeniach 20 g. – samodzielne przygotowanie się do zajęć i wykonanie zadań domowych 25 g. – przygotowanie się do prac kontrolnych Razem: 150 godz. = 6 ECTS Semestr 3: Wykład: 30 g. – udział w wykładzie 20 g. – przygotowanie się do egzaminu Ćwiczenia: 30 g. – udział w ćwiczeniach 10 g. – samodzielne przygotowanie się do zajęć 10 g. – przygotowanie się do prac kontrolnych Razem: 100 godz. = 4 ECTS Semestr 4: Wykład: 30 g. – udział w wykładzie; 20 g. – przygotowanie się do egzaminu; Ćwiczenia: 30 g. – udział w ćwiczeniach; 20 g. – praca własna studenta, przygotowanie do zaliczenia; Razem: 100 godz. = 4 ECTS
Termin realizacji przedmiotu		
2022/2023 zimowy		
Status przedmiotu	Język wykładowy	
obowiązkowy	- rosyjski - polski	
Metody dydaktyczne	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją - Indywidualna praca ze studentem i nagrywanie tekstu - Rozwiązywanie zadań - Wykład z prezentacją multimedialną	Sposób zaliczenia	
	- Zaliczenie na ocenę - Zaliczenie (zal) - Egzamin	
	Formy zaliczenia	

- egzamin ustny
- zaliczenie pisemne
- zaliczenie ustne

Podstawowe kryteria oceny**W semestrze 1 student otrzymuje zaliczenie na podstawie:**

- obecność na zajęciach – 40%
- zaliczenie pisemne – 60%.

W semestrze 2,3,4 student otrzymuje zaliczenie na podstawie:

- obecności, czynnego udziału w ćwiczeniach, systematycznego przygotowywania w formie ustnej oraz pisemnej zagadnień wskazanych przez Prowadzącego – 40%,
- pozytywnie zaliczonych prac kontrolnych i ćwiczeń po opracowaniu poszczególnych partii materiału – 60%.

Egzamin w semestrze 2, 3, 4 obejmuje:

- odpowiedź ustną na jedno z wylosowanych zagadnień teoretycznych oraz zadanie praktyczne związane z analizą gramatyczną (leksykalną, słotwórczą, morfologiczną oraz składniową) jednostek wylosowanego fragmentu tekstu.

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	egzamin	kolokwium	czynny udział w zajęciach
Wiedza			
K_W06	x	x	x
K_W12	x	x	x
Umiejętności			
K_U01	x	x	x
K_U02	x	x	x
K_U03	x	x	x
K_U06	x	x	x
K_U11	x	x	x
K_U12	x	x	x
K_U14	x	x	x
Kompetencje społeczne			
K_K01	x	x	x

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Warunkiem uczestnictwa w zajęciach, począwszy od 2 semestru, jest zdanie egzaminu z Gramatyki opisowej języka rosyjskiego w semestrze bezpośrednio poprzedzającym realizację przedmiotu. W wyjątkowych przypadkach osoba prowadząca zajęcia może odstąpić od tej zasady.

B. Wymagania wstępne

Student powinien posiadać podstawową wiedzę obejmującą zakres gramatyki języka polskiego na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej.

Cele kształcenia

Nabycie, systematyzacja i ugruntowanie wiedzy z zakresu struktury gramatycznej jednostek współczesnego języka rosyjskiego oraz reguły ich konstrukcji na wszystkich poziomach systemu językowego: fonetycznym, leksykalnym, słotwórczym, morfologicznym i składniowym.

Przygotowanie do samodzielnej analizy gramatycznej wypowiedzi na wszystkich płaszczyznach współczesnego języka rosyjskiego.

Treści programowe**A. Problematyka wykładów:****W semestrze 1:**

Fonetyka: Charakterystyka podstawowych pojęć z zakresu fonetyki (fonetyka, działy fonetyki, zastosowanie fonetyki; głoska, sylaba, artykulacja, artykulacja podstawowa, artykulacja dodatkowa fazy artykulacyjne wyrazu (nagłos, wygłos); narządy mowy; prozodia, akcent swobodny, akcent stały, akcent wyrazowy, zestrój wyrazowy, klityka, enklityka, proklityka; intonacja, typy intonacji w j. rosyjskim), fonologii (fonem, fonologia, opozycja fonologiczna, typy opozycji fonologicznych), grafii (grafia, litera, zależność pomiędzy literą a głoską, alfabet rosyjski, zarys historii cyrylicy, litery jotowane – ich funkcja; sylabiczna zasada grafii rosyjskiej). Charakterystyka systemu konsonantycznego i wokalicznego języka rosyjskiego ze wskazaniem różnic pomiędzy systemem fonetycznym języka polskiego i języka rosyjskiego.

W semestrze 2:

Leksykologia: Przedmiot badań leksykologii. Relacje znaczeniowe: polisemia, homonimia, synonimia, antonimia, paronimia. Kształtowanie się i

rozwój słownictwa rosyjskiego. Procesy aktualizacji i dezaktualizacji słownictwa. Rozwarstwienie stylistyczne, funkcjonalne i geograficzne słownictwa rosyjskiego. Frazeologia języka rosyjskiego. Podstawy leksykografii. Słownictwo: Podstawowe pojęcia. Derywant a derywat, budowa derywatu (podstawa słowotwórcza i formanty, typy formantów). Pojęcie morfemu, klasyfikacja morfemów. Sposoby tworzenia wyrazów (morfologiczny i niemorfologiczny). Jednostki systemu słowotwórczego. Derywaty złożone w języku rosyjskim. Analiza wyrazu – morfologiczna i słowotwórcza.

W semestrze 3:

Morfologia: Kategorie gramatyczne współczesnego języka rosyjskiego. Podział na części mowy. Kategorie gramatyczne i odmiana rzeczownika. Podział przymiotników ze względu na znaczenie (przymiotniki względne, jakościowe i dzierżawcze). Krótka i pełna forma przymiotnika. Stopniowanie i odmiana przymiotnika. Liczebnik: kategorie gramatyczne, podział ze względu na znaczenie, odmiana. Zaimek: podział i odmiana. Kategorie gramatyczne czasownika. Bezokolicznik. Czasowniki dokonane i niedokonane. Czasowniki tranzytywne i nietranzytywne. Czasowniki zwrotne. Kategoria czasu, osoby i liczby czasownika. Typy odmiany czasowników rosyjskich. Strona czynna i bierna czasownika. Formy imiesłów przymiotnikowych i przysłówkowych. Przysłówki. Niesamodzielne części mowy.

W semestrze 4:

Składnia: Typy związków wyrazowych ze względu na strukturę oraz relacje pomiędzy komponentami związku. Związek zgody, rzędu i przynależności. Rodzaje zdań pojedynczych. Główne (podmiot, orzeczenie) i drugorzędne (przydawka, dopełnienie, okolicznik) części zdania – rodzaje i sposoby ich wyrażenia. Typy zdań jednocłonowych. Dodatkowe komponenty zdania – szereg, człon wyodrębniony, wtrącenie, wypowiedzenie nawiasowe, zwroty adresatywne. Typy zdań podrzędnie złożonych. Typy zdań współrzędnie złożonych. Bezspójnikowe zdania złożone. Zdania wielokrotnie złożone.

B. Problematyka ćwiczeń:

W semestrze 1:

Fonetyka: Rozróżnianie głosek i fonemów, fazy wyrazu, podział wyrazów na sylaby, określanie sylaby ze względu na to, czy jest ona otwarta czy zamknięta, określenie istoty rosyjskiego akcentu wyrazowego (swobodny: ruchomy i nieruchomy akcent) oraz funkcji, jaką spełnia akcent w j. rosyjskim; wydzielanie sylab wraz ze wskazaniem na bardziej dynamiczny charakter rosyjskiego akcentu wyrazowego niż ma to miejsce w j. polskim. Samogłoski w pozycji akcentowanej i nieakcentowanej: labializacja dźwięków o i u wraz ze wskazaniem na różnice pomiędzy j. polskim i j. rosyjskim. Articulacja samogłosek akcentowanych i nieakcentowanych w wyrazach rosyjskich z naciskiem na rozróżnienie stopnia redukcji samogłosek nieakcentowanych – I i II stopnia.

W semestrze 2:

Podstawy leksykografii: typy słowników, struktura artykułu hasłowego, kwalifikatory. Leksykologia: Wyraz jako jednostka systemu leksykalnego – typy znaczeń wyrazu, łączliwość leksykalna, polisemia (rodzaje polisemii). Relacje znaczeniowe: hipo- i hiperonimia, antonimia, synonimia, homonimia, paronimia. Słownictwo nienacechowane i nacechowane (chronologicznie, stylistycznie, emocjonalno-ekspresywnie). Zapożyczenia obcojęzyczne. Frazeologia: Charakterystyka frazeologizmów. Relacje semantyczne w systemie frazeologicznym. Słownictwo współczesnego języka rosyjskiego: Struktura wyrazu. Typy morfemów. Analiza morfemowa wyrazu. Jednostki systemu słowotwórczego. Derywant a derywat – podstawa słowotwórcza, typy formantów. Morfologiczne sposoby słowotwórstwa. Analiza słowotwórcza wyrazu. Słownictwo części mowy.

W semestrze 3:

Morfologia: Rzeczownik: kategorie gramatyczne i odmiana. Przymiotniki względne, jakościowe i dzierżawcze. Pełna i krótka forma przymiotnika. Stopniowanie i odmiana przymiotników. Podział liczebników ze względu na znaczenie, odmiana. Rodzaje zaimków i ich odmiana. Czasowniki dokonane i niedokonane. Czasowniki tranzytywne i nietranzytywne. Czasowniki zwrotne. Odmiana czasownika. Strona czynna i bierna czasownika. Formy imiesłów przymiotnikowych i przysłówkowych. Przysłówki. Niesamodzielne części mowy.

W semestrze 4:

Składnia: Typy związków wyrazowych ze względu na strukturę oraz relacje pomiędzy komponentami związku. Związek zgody, rzędu i przynależności. Rodzaje zdań pojedynczych. Główne (podmiot, orzeczenie) i drugorzędne (przydawka, dopełnienie, okolicznik) części zdania – rodzaje i sposoby ich wyrażenia. Typy zdań jednocłonowych. Dodatkowe komponenty zdania – szereg, człon wyodrębniony, wtrącenie, wypowiedzenie nawiasowe, zwroty adresatywne. Typy zdań podrzędnie złożonych. Typy zdań współrzędnie złożonych. Bezspójnikowe zdania złożone. Zdania wielokrotnie złożone.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

W semestrze 1 (Fonetyka):

- Bartoszevska J., Фонетическая система современного русского языка, Gdańsk 1995.
- Bartoszevska J., Jaszczewska M., Patocka U., Современные русские язык. Упражнения (фонетика, фонология, орфоэпия, графика, орфография), Gdańsk 2000.
- Grzybowski S., Zarys fonetyki opisowej języka rosyjskiego (wraz z ćwiczeniami). Skrypt dla studentów filologii rosyjskiej, Toruń 2007.
- Grzybowski S., Olechnowicz M., Wawrzyńczak J., Gramatyka opisowa języka rosyjskiego. Cz. 1. Fonetyka, fonologia, pismo, Warszawa 1986.
- Marciszewska M., Śladkiewicz Z., Ćwiczenia z fonetyki języka rosyjskiego dla początkujących, Gdańsk 2015.
- Караванова Н.Б., Слушаем живую русскую речь. Пособие по аудированию для иностранцев, изучающих русский язык, Москва 2013.

W semestrze 2 (Leksykologia i słownictwo):

- Земская Е.А., Современные русские язык. Словообразование, Москва 1973.
- Земская Е.А., Словообразование как деятельность, Москва 1992.
- Крысин Л.П., Современный русский язык. Лексическая семантика. Лексикология. Фразеология. Лексикография: учебное пособие для студ. учреждений высш. проф. образования, Москва 2013.
- Розенталь Д.Э., Голуб И.Б., Теленкова М.А., Современные русские язык, Москва 2004 (lub inne wydanie).
- Современные русские язык: Теория. Анализ языковых единиц, под ред. Е.И. Дибровой, Москва 2001.

- Lachur Cz., Współczesny język rosyjski. System gramatyczny (z ćwiczeniami), Kepa 2006.
- Piasecka A., Rosyjska frazeologia i frazeografia. Skrypt z ćwiczeniami do nauki języka rosyjskiego dla studentów filologii rosyjskiej, Łódź 2012.
- Pstyga A. Nowe słownictwo rosyjskie: struktura formalna i semantyczna rzeczownika, Gdańsk 1994.
- Wierzbiński J., Semantyka słowa. Kategoria semantyki leksykalnej (podręcznik do nauki języka rosyjskiego), Łódź 2011.
- Zmarzer W., Gramatyka opisowa współczesnego języka rosyjskiego, Cześć 2: Leksyka, Słownictwo, pod. red. A. Bartoszewicza i J. Wawrzyńczyka, Warszawa 1987.

W semestrze 3 (Morfologia):

- Зализняк А.А., Грамматический словарь русского языка: Словоизменение. 4-е изд., испр. и доп., Москва 2003.
- Панова Г.И., Морфология русского языка. Энциклопедический словарь-справочник, Москва 2010.
- Розенталь Д.Э., Голуб И.Б., Теленкова М.А., Современный русский язык, Москва 2001.
- Lachur Cz., Współczesny język rosyjski. System gramatyczny (z ćwiczeniami), Opole 1998.

W semestrze 4 (Składnia):

- Новоженнова З.Л., Русское глагольное предложение: структура и семантика, Słupsk 2001.
- Розенталь Д.Э., Голуб И.Б., Теленкова М.А., Современный русский язык, Москва 2001.
- Lachur Cz., Współczesny język rosyjski. System gramatyczny (z ćwiczeniami), Opole 1998.

B. Literatura uzupełniająca:**W semestrze 1 i 2:**

- Фомина М.И., Лексика современного русского языка, Москва 1973.
- Wojan K., Przypadkowe i nieprzypadkowe wędrowki leksemów, Gdańsk 2010.

W semestrze 3:

- Краткая русская грамматика, под ред. Н.Ю. Шведовой и В.В. Лопатина, Москва 1989 (lub inne wydanie).
- Русская грамматика. Т. 1. Фонетика, фонология, ударение, интонация, словообразование, морфология, ред. Н.Ю. Шведова, Москва 1980 (2005).

W semestrze 4:

- Золотова Г.А., Синтаксический словарь, Москва 2011.
- Русская грамматика. Том 2. Синтаксис, ред. Н.Ю. Шведова, Москва 1980 (2005).

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01; K_W02; K_W03; K_W06; K_W10; K_W12 K_U01; K_U02; K_U03; K_U06; K_U11; K_U12; K_U14 K_K01	K_W06; K_W12 Student • zna i rozumie terminologię językoznawczą oraz ma uporządkowaną wiedzę w zakresie gramatyki języka rosyjskiego (K_W06); • zna i rozumie podstawowe metody badawcze polegające na analizie i interpretacji tekstów przy zastosowaniu właściwych narzędzi lingwistycznych (K_W12).
	Umiejętności K_U01; K_U02; K_U03; K_U06; K_U11; K_U12; K_U14 Student: • potrafi zdobywać, selekcjonować, analizować i utrzymywać wiedzę językoznawczą z wykorzystaniem różnych źródeł w sposób uporządkowany i systematyczny (K_U01); • opanował i stosuje umiejętności badawcze w zakresie językoznawstwa korzystając z zaleceń i wskazówek opiekuna naukowego (K_U02); • umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności badawcze kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03); • potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla językoznawstwa (K_U06); • definiuje, objaśnia i stosuje poprawnie w mowie i w piśmie podstawowe zagadnienia właściwe dla językoznawstwa w pracy nad wybranymi tematami w języku rosyjskim (K_U11); • komunikuje się w języku rosyjskim z zastosowaniem terminologii językoznawczej (K_U12); • prezentuje efekty swojej pracy w języku rosyjskim w przejrzystej, usystematyzowanej i przemyślanej formie, z zastosowaniem różnorodnych nowoczesnych metod i technik (K_U14).
	Kompetencje społeczne (postawy) K_K01 Student: • ma świadomość zakresu swojej wiedzy językoznawczej oraz rozumie potrzebę dalszego, ciągłego rozwoju własnych kompetencji (K_K01).

Kontakt

ewa.konefal@ug.edu.pl